

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Nc/1/2020
Identifikačné číslo spisu: 1309200397
Dátum vydania rozhodnutia: 14.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1309200397.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu 1/ G. P., bývajúceho v Q., žalobkyne 2/ E. P., bývajúcej v Q., obaja právne zastúpení JUDr. Alojzom Baránikom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, proti žalovanej P. O., bývajúcej v W., zastúpenej JUDr. Michalom Matulníkom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Kýčerského 5, o zaplatenie 245 635 eur s prísl. a o určenie, že odstúpenie od zmluvy je neplatné, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 12C/9/2009, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Bratislave z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej pod sp. zn. 16Co/47/2020, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Bratislave JUDr. Roman Majerský, JUDr. Ing. Mario Dubaň a JUDr. Ivana Štíftová n i e s ú v y l ú č e n í z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na tomto súde pod sp. zn. 16Co/47/2020.

Odôvodnenie

1. V spore o zaplatenie 245 635 eur s prísl. a o určenie trvania právneho vzťahu vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 12C/9/2009 vzniesli žalobcovia podaním doručeným Krajskému súde v Bratislave 22. októbra 2019 námietku zaujatosti voči všetkým sudcom pôsobiacim na Krajskom súde v Bratislave (ďalej ako „krajský súd“). Vylúčenie sudcov odôvodnili tým, že splnomocnený zástupca žalobcov vykonáva okrem advokácie aj funkciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky, pričom aj z titulu tejto funkcie sa právny zástupca žalobcov dozvedel o dovtedy nepublikovaných informáciách o prepojení konajúceho krajského súdu a jeho predsedu JUDr. Ľuboša Sádovského s P. O., čo bolo zo strany právneho zástupcu podrobené verejnou kritikou. Uviedli, že tým tak existuje dôvodná pochybnosť o tom, či sudca JUDr. Ľuboš Sádovský nebude mať k právnenému zástupcovi žalobcov významne negatívny vplyv. Okrem iného poukázali na skutočnosť, že JUDr. Ľuboš Sádovský je predseda konajúceho krajského súdu, z čoho sa odvíja aj postoj ostatných sudcov krajského súdu vo vzťahu k právnenému zástupcovi, keďže sudcovia krajského súdu majú ekonomickú a inú závislosť vo vzťahu k predsedovi krajského súdu. V tejto súvislosti poukázali aj na zaujatosť ostatných sudcov krajského súdu, potom čo Okresný súd Bratislava III trikrát rozhodol v prospech žalobcov a krajský súd všetky tieto rozhodnutia uznesením zrušil a vrátil konajúcemu okresnému sudu. Taktiež uviedli, že niektorí sudcovia

krajského súdu majú bližší osobný vzťah so žalovanou a jej manželom, čo vyplýva aj zo súdneho spisu, kedy bola z rozhodovania predmetnej veci vylúčená sudkyňa JUDr. Ayše Pružinec Erenová a vec bola pridelená sudkyňi JUDr. Marianne Harvancovej, ktorá sama uviedla, že pozná žalovanú aj jej manžela. Na základe uvedeného majú žalobcovia dôvodné pochybnosti, že rozhodovanie sudcov krajského súdu o ich odvolaní nebude bez akýchkoľvek vplyvov.

2. Najvyšší súd posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti sudcov Krajského súdu v Bratislave len vo vzťahu k tým jeho sudcom, ktorí majú ako zákonní sudcovia rozhodnúť o podanom odvolaní. Zákonným sudcom je sudca (samosudca alebo člen senátu) miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade so zákonom (pozri napr. sp. zn. I. ÚS 8/94, II. ÚS 15/96, II. ÚS 43/97, II. ÚS 47/99, III. ÚS 31/01).

3. Sudcovia krajského súdu senátu 16Co JUDr. Roman Majerský, JUDr. Ing. Mario Dubaň a JUDr. Ivana Štíftová, ktorému senátu bol podľa rozvrhu práce spor pridelený na prejednanie, sa k obsahu vznesenej námietky zaujatosti vyjadrili a zhodne uviedli, že nemajú žiaden pomer ani k stranám, ani k ich zástupcom a ani k predmetu sporu, či stranám zúčastneným na konaní. Necítia sa preto vo veci zaujatí.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd Krajskému súdu v Bratislave nadriadený [§ 54 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)] vec prejednal a dospel k záveru, že podmienky vylúčenia zákonných sudcov z prejednávania a rozhodovania sporu neboli naplnené.

5. V zmysle § 49 ods. 1 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

6. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní.

7. Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednanom spore alebo taký jeho osobný vzťah k stranám sporu, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej možnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

8. Pri posudzovaní skutočnosti uvádzanej povinným v námietke zaujatosti vychádzal najvyšší súd jednak zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcu, ako aj z toho, že výnimky z takejto prezumpcie stanovuje iba zákon.

9. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu buď na návrh strany sporu (§ 52 CSP) alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 50 CSP). Obsahom práva na prerokovanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť; ale len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v jeho veciach sp. zn. I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98 a II. ÚS 121/03).

10. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (tu pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce však nie je (subjektívne) stanovisko sudcu či presvedčenie subjektu uplatňujúceho

námietku zaujatosti, ale iba existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikáť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, či subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť a rozhodujúcim prvkom pri posudzovaní zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je tak to, či obava z vychýlenia nestrannosti je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je však len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach a objektívnu nestrannosť samozrejme nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť i len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

11. Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhládnuv od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

12. Z už spomínanej judikatúry ESEP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitý (nie nezaujatý) vzťah k veci má. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, k stranám sporu alebo k ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

13. Pokiaľ ide o subjektívne aspekty nestrannosti sudcov, členov senátu 16Co, ktorý má v zmysle rozvrhu práce spor prejednať a o ňom aj rozhodnúť, najvyšší súd ako súd nadriadený uvádza, že je potrebné konštatovať, že sudcovia JUDr. Roman Majerský, JUDr. Ing. Mario Dubaň a JUDr. Ivana Štíftová sa necítia byť zaujatí, pretože ani jeden z nich nemá pomer k sporu a k stranám sporu, či stranám zúčastneným na konaní. Vzhľadom na uvedené, v danom prípade teda neexistuje žiadny vzťah, pre ktorý by bolo možné pochybovať o ich nezaujatosti. Takéto skutočnosti nevyplývajú ani zo samotnej námietky zaujatosti podanej žalobcami, ktorí svoje námietky zaujatosti nesmerovali a nekonkretizovali voči hore uvedeným sudcom a členom senátu 16Co, pričom svoje tvrdenia žiadnymi bližšími skutočnosťami, majúcimi súvis so sudcami, ktorí majú vo veci konať, nekonkretizovali.

14. K námietke zaujatosti voči sudcom krajského súdu zo strany právneho zástupcu žalobcov, potom čo Okresný súd Bratislava III trikrát rozhodol v prospech žalobcov a krajský súd všetky tieto rozhodnutia uznesením zrušil a vrátil konajúcemu okresnému sudu, je potrebné poukázať na § 49 ods. 3 CSP, v zmysle ktorého dôvodnom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti. Toto ustanovenie výslovne vylučuje, aby dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu boli okolnosti spočívajúce v postupe sudcu v konaní o prejednávanom spore. Vzhľadom na uvedené, táto námietka nemôže byť sama osebe dôvodom na to, aby najvyšší súd rozhodol o vylúčení všetkých sudcov krajského súdu.

15. Nakoľko však podstatná časť námietok smerovala k sudcovi JUDr. Ľubošovi Sádovskému ako k predsedovi krajského súdu a jeho možného vplyvu, resp. nátlaku na sudcov krajského súdu, z dôvodu

žalobcami uvádzaného právne významného negatívneho vzťahu k právnemu zástupcovi žalobcov, najvyšší súd poznamenáva, že JUDr. Ľuboš Sádovský, sa listom doručeným ministrovi spravodlivosti 16. decembra 2019 vzdal výkonu funkcie predsedu menovaného krajského súdu. Podľa ustanovenia § 38 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov funkcia predsedu súdu zanikla uplynutím kalendárneho mesiaca, v ktorom bolo písomné oznámenie o vzdaní sa funkcie predsedu súdu doručené ministrovi spravodlivosti. Na základe uvedeného jeho funkcia predsedu súdu zanikla uplynutím 31. decembra 2019?. Vzhľadom na obsah podanej námietky zaujatosti, najvyšší súd konštatuje, že táto vzdaním sa funkcie predsedu súdu JUDr. Ľubošom Sádovským stratila svoje opodstatnenie.

16. Keďže v danej veci neexistujú dôvody, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o nestrannosti súdneho rozhodovania za účasti žalobcami spochybňovaných sudcov Krajského súdu v Bratislave, najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

17. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.